

OP DE LATTEN VOELEN GEAMPUTEERDEN ZICH MINDER GEHANDICAPT

Skiën op één been

Van onze redacteur
Filip Verhoest

IN pension La Grande Lanière in Les Gets nabij Morzine, in de Franse Haute Savoie, wisselen elke zaterdag de gasten van naam. Alleen zet de tourbus dit keer een ongewone lading skiërs af. Onder hen bevinden zich mensen wier voet, onder- of bovenbeen is geamputeerd. Rolstoelgebruikers ook, en mensen met een verlamd been door polio. En jongeren met een aangeboren spasticiteit door vroeggeboorte. Een ding delen ze: de passie voor het skiën.

Sinds 1987 zet Anvasport skireizen op het getouw voor mensen met een fysieke handicap. Aanvankelijk ging het enkel om mensen die door een ongeval of ziekte een been of een deel ervan waren verloren. De geamputeerden leerden in het Centrum voor Technische Orthopedie (CTO) in Gent opnieuw lopen met een prothese, en botsten daar op kinesist Patrick Van de Vaerd (49). Sommigen van hen wist hij te overtuigen een bijna onmogelijke stap te doen: leren skiën met een prothese of op één been.

„Het duurt drie weken vooraleer iemand na een amputatie kan lopen met een prothese”, legt Van de Vaerd uit. „Maar wat daarna? Ik vond dat er voor die mensen meer moest zijn dan enkel de revalidatie in onze loopschool. De beste manier om mensen met een handicap in beweging te houden, is sport. Het is daarenboven een ideaal middel om integratie te bereiken.”

Wie gehandicaptensport zegt, denkt niet in de eerste plaats aan een technische discipline als skiën, maar veeleer aan rolstoelbasket. „Een typische reactie”, zegt Van de Vaerd, die behalve een fervent skier ook een zwartgordel-karateka is. „We leren die mensen opnieuw lopen, op één been of met een prothese, en het eerste wat jij doet is ze in een rolstoel stoppen. Een geamputeerde houdt altijd een goed been over, waarom zou hij dat dan niet gebruiken?”

LES GETS (Frankrijk) — Ann en Sophie Vermeulen (16) uit Turnhout zijn ook in gedachten een tweeling. Als je hen vraagt wat ze zo leuk vinden aan skiën, antwoorden ze uit één mond, en zeer uitgelaten: „De pure snelheid”. Ann en Sophie zijn vanaf de geboorte motorisch gehandicapt en zitten in een rolstoel. Dankzij Anvasport beleven ze al voor de derde keer een weekje skipret. Ann: „Op de ski's voel ik me minder gehandicapt.”

Sophie in de zitski, met begeleider Stefaan De Moor. © Anvasport

Van de Vaerd had op video gezien dat skiën op één been mogelijk was. „Aanvankelijk gebruikte de skiër een monoski, maar dat vergt een zware sportieve inspanning. Dat is niet voor iedereen weggelegd. Bovendien haal je de prothese die de geamputeerde heeft leren gebruiken, opnieuw weg. Wij wil-

den de mensen leren skiën met hun prothese.”

Stefaan De Moor (45) is sinds dit jaar een van de vaste begeleiders van Anvasport. Hij verloor het rechteronderbeen door een zeldzame spierkanker (zie inzet). Hij kent het skigebied van Les Gets/Morzine als zijn broekzak. Niemand die

hem in actie ziet, zou vermoeden dat hij een beenamputatie heeft ondergaan.

„Mensen die een voet- of een onderbeenamputatie hebben ondergaan, beschikken nog over hun kniegewricht”, legt Van de Vaerd uit. „Net als bij een valide skiër zit de enkel in de skischoen vast. Skiën

is voor die mensen goed haalbaar. Het komt er alleen op aan hen te overtuigen.”

„De grenzen verleggen” luidt het moto van Anvasport, en dat gold ook voor de eigen werking. Ook mensen met een bovenbeenamputatie en zelfs mensen met een amputatie tot in de heup, zou Van de Vaerd uiteindelijk op de skilatten krijgen.

„Ik zag een demonstratie van een Italiaanse skiër met één been en een prothese, die op twee ski's de bergen afkwam. Hij skiede zoals ik en veel andere mensen, met een stijf dalbeen. Hij was voor zijn ongeval skimonitor geweest en gebruikte geen hulpmiddelen. Wij hebben zijn manier van skiën overgenomen, alleen hebben we de skistokken vervangen door 'stabilo's': speciale skistokken met aan het uiteinde een kleine ski. Die geven de skiër meer stabiliteit.”

Zo zijn in de loop der jaren de technieken almaar verfijnd. Het aanpassingswerk aan het skimateriaal verrichten de vrijwilligers van Anvasport zelf.

Het doelpubliek van Anvasport is inmiddels uitgebreid. Van de Vaerd: „Op een dag kreeg ik telefoon van Lionel. Hij heeft een verlamd been door polio en ging elk jaar met zijn familie mee op skivakantie. Om te zitten kijken. Totdat hij een artikel over ons las. Ik zei hem dat het technisch mogelijk was om te leren skiën, als hij dat wilde.

- Culinaire trip door Italië?
- Natuurpracht in Canada?
- Op zoek naar een vakantiehuis?
- Weekendje Vlaanderen?

Lees GRANDE.
En je bent vertrokken!

Het reismagazine voor levensgenieters

WWW.GRANDE.BE

Lionel ging naar de vijftig. 'Zorg jij dat technisch alles in orde is, dan maak ik dat ik er mentaal sta', was zijn antwoord."

Lionel Demeulenaere had nog nooit in zijn leven geskied. Vandaag is hij gepensioneerd en begeleidt hij voor Anvasport de jongeren met een motorische handicap. „Ik wil graag iets teruggeven."

De Anvasport-groep in pensioen La Grande Lanière bestaat uit een vijftigtal personen, van wie ongeveer de helft met een handicap. Ook bij de begeleiders is de pariteit bewaard. „De validen maken onlosmakelijk deel uit van de groep. Voor ons tienjarig bestaan konden we naar een centrum voor gehandicapte skiërs in de Verenigde Staten gaan. De deelnemers zouden er op skigebied veel geleerd hebben, maar het strookte niet met onze opvattingen over integratie."

De jongste tijd krijgt Van de Vaerd veel vragen van rolstoelgebruikers die willen leren skiën. De drie zit-skiërs die dit jaar mee zijn — Dirk, Ralf en Bernard — trekken zich behoorlijk uit de slag. Eenmaal ze in hun zitski op de piste zijn geholpen, zie je ze niet meer terug, tot het middag- of avondmaal.

Dat is alleen mogelijk omdat het skistation Les Gets speciale aandacht besteedt aan skiërs met een handicap.

EEN GEAMPUTEERDE HOUDT ALTIJD EEN GOED BEEN OVER

De liften bijvoorbeeld zijn vooral zetelliften. Weinig sleepliften of gondels dus. Het moeilijkste moment voor een skiër met een handicap is in en uit zijn botten of zijn zitski geraken. Eenmaal hij of zij op de latten staat, is hij even mobiel als een gewone skiër. Of toch bijna.

„Ann en Sophie genieten er gewoon van even snel te gaan als andere mensen", zegt hun moeder Michèle Vermeylen. „Normaal halen ze in hun rolstoel vijf tot tien per uur. Skiën geeft hen een enorme mentale kracht. Ze trekken zich daaraan op. Ze stellen vast: ik kan dat ook. Skiën is een overwinning op hun handicap."

Mensen na een amputatie uit hun isolement halen: het blijft voor Van de Vaerd de belangrijkste reden om met de skivakanties van Anvasport door te gaan. „Een been verliezen is als een dierbaar iemand verliezen. Je krijgt daar een enorme opdoffer van en je moet door een rouwproces. Veel geamputeerden sluiten zich in een eerste reactie op. Wij willen hen tonen dat ze nog heel wat kunnen na een amputatie. Eenmaal ze een helling hebben afgeskied, kunnen die mensen bergen verzetten. Het geeft hen het zelfvertrouwen terug. Daarvoor doe ik het."

■ www.anvasport.com
■ www.vlg.be

(Vlaamse Liga Gehandicaptensport)

■ www.paralympic.be

De vzw Anvasport neemt in dank skimateriaal in goede staat aan. Adres: Caritasstraat 2a, 9090 Melle. Inlichtingen: 09-252.21.28

(1) Moeder Michèle Vermeylen en haar twee dochters Sophie en Ann, de eerste in de zitski, de tweede in de loopski. (foto's Anvasport)

(2) Paul Geeraerts: op mijn ene ski kan ik overal mee.

(3) Christiane Reppe uit Dresden. Christiane behaalde op de Paralympics 2004 in Athene tweemaal brons in het zwemmen vrije stijl (100 en 400m) en skiet mee met Anvasport op uitnodiging van de Belgische zwem-atleet Jonas Martens.

(4) Patrick Van de Vaerd begeleidt Raoul in de loopski.

Tweede familie

Paul Geeraerts (42) uit Kapelle-op-den-Bos werkt in Brussel, op de financiële afdeling van een Britse ngo die sensibiliseert rond seksuele rechten. Op zijn zestienste, in april 1980, kreeg hij te horen dat hij leed aan een ongeneeslijke beenkanker. „Het ging om het sarcoom van Ewing, waarvoor de overlevingskansen toen nul procent waren. Ik had de vaten bier al betaald die in mijn stamcafé na mijn dood zouden worden getapt. Maar ik heb veel geluk gehad. Ik heb het overleefd."

Paul gaat door het leven op één been. De kanker kostte hem zijn rechterbeen. „Het was een hoge amputatie. Daardoor ben ik beperkt in mijn mogelijkheden. Wandelen valt me zwaar, daar beleef ik weinig plezier aan. Ook een strandvakantie is aan mij niet besteed. Fietsen is evenmin gemakkelijk. Maar skiën, daar beleef ik ontzettend veel plezier aan."

tend veel plezier aan."

Paul trouwde in 1987 en heeft drie dochters en een zoon. „Ze skiën allen, mijn vrouw ook. Die skivakanties met het hele gezin, die zijn elk jaar fantastisch. Ik ga overal mee. Ik ben op mijn ene ski veel mobieler dan anders."

Paul had voor zijn amputatie nooit geskied. „Het is Patrick van Anvasport die me op weg heeft gezet en ik heb op de skireizen van Anvasport veel geleerd. Mijn vrouw stimuleert me dat ik elk jaar met hen ga skiën. Dat is niet evident, met vier studerende kinderen. Ik heb veel steun aan mijn vrouw. Achter elke geamputeerde gaat een sterke partner schuil, zeg ik vaak."

Al van eind de jaren tachtig gaat Paul elk jaar met Anvasport skiën. De groep is een hechte familie geworden. „We zien elkaar niet veel tijdens het jaar. Maar het terugzien is altijd hartelijk. Het is een tweede familie geworden." (fvg)

Nieuwe start

Stefaan De Moor (45) uit Zottegem is manager bij Banksys en vader van vier kinderen. „Allen snowboarders. Ik verplicht ze een helm te dragen." Na een skivakantie in 1997 liep hij tijdens het bowlen een spierverrekking op. „Ik dacht dat het een verrekking was, maar de pijn bleef. Uiteindelijk bleek het om een gezwell in de kuitspier te gaan."

In het Universitair Ziekenhuis van Pellenberg kreeg Stefaan het verdict te horen. Het ging om een kwaadaardige tumor en de enige kans op genezing bestond in een amputatie van zijn rechteronderbeen. „Op tien minuten tijd krijg je twee keer slecht nieuws te horen. Dat komt hard aan. Er bestond een mogelijkheid om mijn been te houden. Dan zou men alle spieren van het onderbeen wegsnijden. Ik zou met een dropvoet zitten. Kan ik daarmee skiën, vroeg ik de artsen? Neen, zeiden ze. Mijn keuze was toen snel gemaakt."

Net als elke geamputeerde weet Stefaan de datum van zijn opera-

tie uit het hoofd. „Negentien juni 1997. En nadien kwam het zwarte gat. Daar zit je dan, thuis, zonder been. Maar ik ben van het extra-verte type. Ik sloot me niet op. Ik nam mijn krukken op en ging naar mijn stamcafé. Doodstil was het toen ik binnenkwam. Tot de baas zei: jongens, Stef is terug! Ik heb tientallen keren mijn verhaal gedaan. Dat heeft mij erbovenop geholpen."

In het Centrum voor Technische Orthopedie leerde Stefaan met zijn prothese lopen. Geen jaar na zijn amputatie ging hij opnieuw skiën, met Anvasport. „Ik had amper twee keer geskied voor mijn amputatie, en het was behoorlijk lastig om met die prothese te leren skiën. Maar uiteindelijk is mijn techniek nu beter. Ik heb sinds 1998 geen skivakantie van Anvasport overgeslagen. Sinds dit jaar ben ik een van de vaste begeleiders."

„Ik heb van de hele historie geleerd dat er andere waarden zijn", besluit Stefaan. „En dat een amputatie niet het einde van het leven is. Voor mij was het een nieuw begin." (fvg)

Handicap overwonnen

Ann en Sophie (16) Vermeylen uit Turnhout zijn door vroeggeboorte motorisch gehandicapt. Ze skiën al drie jaar met Anvasport. Sophie zit in de zitski. Achter haar skiet de begeleider, op kleine wendbare ski's.

Sophie bestuurt de zitski door haar gewicht van de ene naar de andere zijde te verplaatsen. Het gewicht ligt aan de kant waar de 'stabilo' de grond raakt. „Het duurt wel even voor je de techniek onder de knie hebt", zegt Sophie.

Normaal zouden Ann en Sophie ook tijdens de Paasvakantie met Anvasport naar de bergen gaan, maar de meisjes spelen in de dansproductie Liliom van Fabuleus. Repeteren dus.

Ann verkiest het staand skiën, met een loopski. Ook zij heeft een begeleider. „Ik ben al twee keer zonder hulp de helling afgekomen", zegt ze enthousiast. „Toch moet ik goed uitkijken. Ik heb geen dieptezicht (Ann heeft een bijziendheid van min 16, red.) en op de pistes is het druk. Ik moet

vertrouwen op mijn begeleider." Ann voelt haar beperkingen door haar handicap veel minder als ze aan het skiën is. Ze zou ook eens graag op gewone ski's staan. „Ik voel nog te weinig wat het betekent om met de knieën te werken. Bij een van de afdalingen hield Patrick mijn knieën vast, om die feeling aan te leren." (fvg)

Info over dansproductie Liliom van Fabuleus, met (anders)valide dansers tussen 15 en 22 jaar, op 016-22.78.55.

BELGIAN BIKING
fietsvakanties
in Europa
www.belgianbiking.be
09 233 45 33
t'ZuiderHuis

GRATIS TAXATIES IN MAART & APRIL

In het kader van onze volgende veilingen

Schilderijen van oude meesters en van de 19de eeuw
Moderne en hedendaagse kunst
Meubelen en kunstvoorwerpen
Etnische en Aziatische kunst
Edelsmeedkunst, juwelen en boeken

Voor meer informatie of voor het maken van een afspraak:
Christine Mostert
cmostert@christies.com
02 512 88 30

Belgium
Waterloolaan 33
1000 Brussel
christies.com

REMBRANDT BUGATTI
Eléphant Blanc, 1908
verkocht bij Christie's €105.750

CHRISTIE'S
SINCE 1766